Moldova **Buletin informativ de monitorizare** Septembrie 2023

Context și metodologie: În iulie 2023, Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR) în Moldova a început monitorizarea măsurilor de protecție ca parte a unui proiect finanțat de oficiul Uniunii Europene pentru protecție civilă și ajutor umanitar. OHCHR se concentrează pe identificarea sistematică a celor care sunt mai expuși riscului de preocupări legate de protecție și de încălcări ale drepturilor omului. Metodologia OHCHR constă în interviuri individuale cu refugiații din Ucraina și membrii comunității gazdă. Respondenții sunt contactați prin intermediul ONG-urilor internaționale și naționale și a OSC-urilor locale care lucrează cu cele mai vulnerabile grupuri de pe ambele maluri ale Nistrului. Pentru a asigura o acoperire geografică largă, în fiecare lună se efectuează interviuri în regiunile de nord, centru și sud ale Republicii Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană. Deoarece distribuția localităților se schimbă de la o lună la alta, ar putea să nu fie întotdeauna posibilă compararea datelor între diferite runde de colectare a datelor. Analiza prezentată în Buletinul informativ se referă la respondenții din această lună și, prin urmare, datele ar putea să nu fie întotdeauna reprezentative pentru populația de refugiați în ansamblu. În plus, datele reflectă auto-raportarea de către respondenți. OHCHR analizează datele ținând cont de cadrul legal existent și de informațiile contextuale.

PROFILUL RESPONDENȚILOR

În septembrie 2023, **OHCHR a intervievat 205 refugiați din Ucraina** (68% femei; 32% bărbați). Toate aceste persoane erau cetățeni ucraineni. Acestea se aflau în regiuni diferite, așa cum este indicat pe harta de mai jos. Cele mai mari grupe de vârstă în rândul refugiaților intervievați au fost 30-49 de ani și 60-69 de ani, reprezentând 39% și, respectiv, 22% dintre respondenți. Respondenții din regiunea transnistreană au declarat că motivele principale pentru care au ales să rămână în această regiune au fost prezența familiei și a prietenilor și apropierea acesteia de Ucraina, precum și costul relativ mai scăzut al vieții în comparație cu malul drept al Nistrului. Ar fi de remarcat un model distinct de trai: 50% dintre cei care locuiesc în stânga Nistrului și-au închiriat locuințele, spre deosebire de doar 22% dintre cei de pe malul drept. Mai mult, aproape jumătate dintre refugiații intervievați din Ucraina au venit în Moldova cu copii, în timp ce 28% au venit singuri, indiferent de locul lor de reședință în Moldova. Interesant este că majoritatea respondenților care s-au identificat de etnie rusă locuiau în principal în regiunea transnistreană și Bălți.

Distribuția respondenților pe grupe de vârstă și sexe

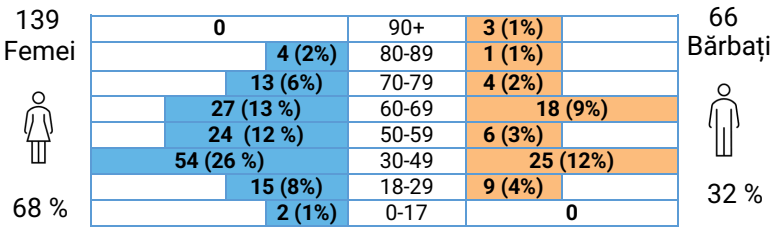

Distribuția respondenților pe regiuni

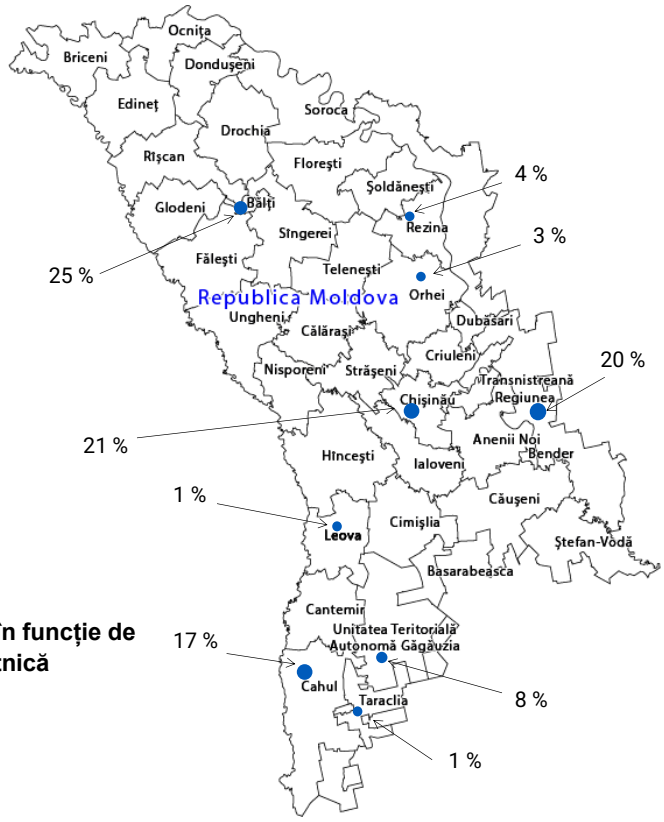

Distribuția respondenților în funcție de tipuri de cazare

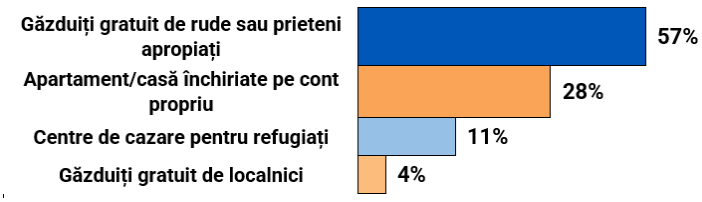

Distribuția respondenților în funcție de sosirea lor în Moldova

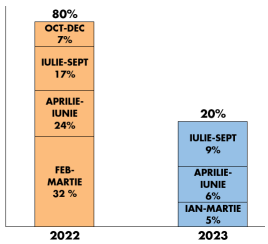

Distribuția respondenților în funcție de autoidentificarea etnică

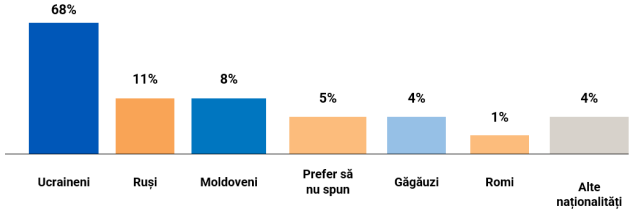

IDENTIFICAREA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Instrumentul de monitorizare a protecției a inclus setul de întrebări privind funcționarea ale Grupului de la Washington privind statisticile referitoare la dizabilități (Washington Group Short Set on Functioning), care caută informații despre dificultățile pe care o persoană le poate avea în efectuarea funcțiilor de bază. Instrumentul constă dintr-o întrebare pentru fiecare domeniu funcțional: deficiențe vizuale, auditive, de mobilitate, cognitive, de auto-îngrijire și de comunicare (expresive și receptive). În analiză este aplicat criteriul că o persoană este considerată a avea o dizabilitate dacă răspunde „cu multă dificultate" sau „nu pot deloc" la oricare dintre domeniile funcționale.

20% (42 persoane) dintre refugiații intervievați au semnalat numeroase dificultăți sau imposibilitatea de a efectua acțiuni într-un domeniu funcțional (30 de persoane) **sau în mai multe domenii funcționale** (12 persoane)**.**

Procentul respondenților cu dificultăți pe domenii

12 % Vizuale	1 % Auditive	9 % De mobilitate	2 % Cognitive*	2 % De autoîngrijire	1 % De comunicare

* În setul de întrebări Washington Group Short Set of Questions, domeniul cognitiv include doar funcțiile de memorare și concentrare

Distribuția respondenților cu dizabilități pe grupe de vârstă

29 Femei — 21 %

0		90+	2 (67 %)	1 (33%)	
3 (75 %)	1 (25 %)	80-89	1 (100 %)		
6 (46 %)	7 (54%)	70-79	2 (50 %)	2 (50 %)	
15 (56 %)	12 (44 %)	60-69	3 (17 %)	15 (83 %)	
20 (83 %)	4 (17 %)	50-59	6 (100%)		
49 (91 %)	5 (9 %)	30-49	3 (12 %)	22 (88 %)	
15 (100 %)		18-29	2 (22 %)	7 (78 %)	
2 (100 %)		0-17	0		

13 Bărbați — 20 %

FĂRĂ DISCABILITATE
CU DISCABILITATE

⇒ Cea mai mare concentrație de femei cu dizabilități a fost găsită în grupa de vârstă 60-69 de ani, și cele mai multe din ele au deficiențe de mers și de vedere.

⇒ Datele sugerează că atât femeile, cât și bărbații au dizabilități funcționale la rate relativ egale.

⇒ Nu s-a găsit nicio corelație între etnie și dizabilitate.

⇒ 60% dintre persoanele cu dizabilități sunt găzduite gratuit de rude sau prieteni apropiați, ceea ce poate însemna că pot primi mai mult sprijin în activitățile și cheltuielile lor zilnice.

Distribuția respondenților cu dizabilități pe regiuni

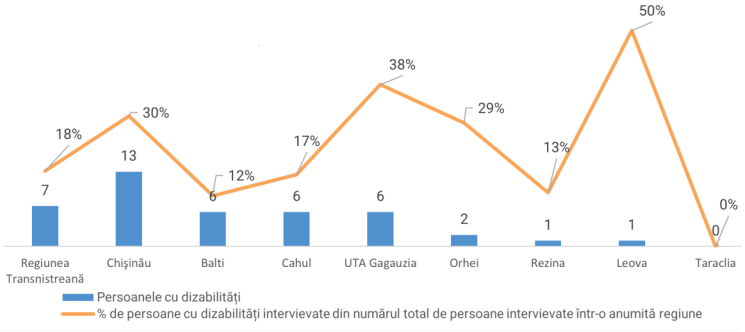

EXPERIENȚĂ DE ANXIETATE ȘI DEPRESIE

Rezultatele întrebărilor extinse ale Grupului de la Washington, legate de funcționarea psihosocială, indică faptul că **57% dintre respondenți se confruntă cu sentimente de anxietate, îngrijorare și nervozitate fie zilnic (33%), fie săptămânal (23%).** 60% dintre ei au semnalat că se confruntă cu niveluri ridicate ale acestor sentimente. **86% dintre persoanele cu dizabilități au semnalat că au astfel de sentimente.** Printre refugiații intervievați din Ucraina, femeile au resimțit anxietate și nervozitate de 1,8 ori mai frecvent decât bărbații. Astfel de sentimente sunt predominante în rândul persoanelor cu vârsta de 60 de ani și mai mult, 80% semnalând anxietate, îngrijorare și nervozitate în timpul interviurilor. Reședința respondenților pe malul drept sau stâng al Nistrului nu a influențat nivelurile de anxietate semnalate, indicând că aceasta este larg răspândită indiferent de locul de reședință. Este interesant de observat că refugiații intervievați care sunt angajați în prezent au raportat sentimente de anxietate și depresie de 1,6 ori mai rar decât cei fără o ocupație în prezent.

Anxietatea, nervozitatea și depresia pe grupe de vârstă

	18-29	30-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+
Anxietate	11	38	18	29	13	4	3
Depresie	1	13	2	14	3	1	0

34 de refugiați intervievați din Ucraina (17%) s-au simțit deprimați zilnic (9%) și săptămânal (7%), în timp ce 20 de respondenți au descris astfel de sentimente ca fiind „multe". Femeile intervievate s-au simțit deprimate mai des decât bărbații. 125 (61%) de respondenți au răspuns că nu s-au simțit deprimați NICIODATĂ.

SERVICII MEDICALE: ACCES ȘI BARIERE

61% dintre respondenți (125 de persoane din 205, inclusiv 90 de femei și 35 de bărbați) **au semnalat că suferă de afecțiuni medicale grave**. Aceste afecțiuni cuprind mai multe boli cronice și netransmisibile, în primul rând cele ce țin de *inimă, vedere, sistemul musculo-scheletic, diabet și sistemul neurologic.*
41 din 42 de persoane cu dizabilități intervievate au semnalat afecțiuni medicale grave. Atât femeile, cât și bărbații au semnalat rate similare de probleme grave de sănătate, indiferent de locul lor de reședință în Moldova. Afecțiunile medicale grave sunt predominante **în rândul a 97% dintre respondenții cu vârsta de 60 de ani și mai mult.**

Distribuția pe vârste a persoanelor intervievate cu afecțiuni medicale grave

	18-29	30-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+
Numărul de respondenți care au semnalat că au probleme medicale grave	7	36	18	39	17	5	3
% din totalul respondenților pe grupe de vârstă	29%	46%	60%	87%	100%	100%	100%

Aproximativ 1 din 5 refugiați intervievați din Ucraina cu afecțiuni medicale grave au semnalat că se confruntă cu provocări în accesarea serviciilor medicale în Moldova.

Din 27 de respondenți, 21 au întâmpinat obstacole atunci când au solicitat servicii de asistență medicală secundară, 19 au întâmpinat dificultăți în accesarea serviciilor de asistență medicală primară, iar 6 s-au confruntat cu dificultăți în obținerea asistenței medicale de urgență. Ar fi de remarcat că niciunul dintre respondenții de pe malul stâng nu a semnalat dificultăți în accesarea asistenței medicale de urgență, în timp ce toți au întâmpinat provocări atunci când au încercat să obțină servicii medicale secundare pe malul stâng. Barierele financiare sunt mai pronunțate în ceea ce privește accesul la asistența medicală primară și secundară, în timp ce asistența medicală de urgență este relativ gratuită. Toate grupurile de populație se confruntă cu provocări legate de disponibilitatea serviciilor și durata lungă de așteptare, subliniind necesitatea îmbunătățirii infrastructurii de asistență medicală și a gestionării resurselor.

Dificultăți semnalate de respondenții cu afecțiuni medicale grave*

- **Taxe asociate îngrijirii/ medicamentelor/ transportului** → Urgență – 1 din 6; Primar – 10 din 19; Secundar –12 din 21
- **Unitatea medicală / serviciile medicale nu sunt disponibile** → Urgență – 3 din 6; Primar – 5 din 19; Secundar – 0
- **Unitatea medicală / furnizorul de servicii medicale a refuzat să furnizeze servicii** → Urgență – 0; Primar – 3 din 19; Secundar – 4 din 21
- **Durata lungă de așteptare a programărilor medicale** → Urgență – 4 din 6; Primar – 4 din 19; Secundar – 3 din 21

*Această întrebare permite variante multiple de răspuns, însă nu toți respondenții au dorit să ofere o descriere a dificultăților

Din 42 de refugiați care întâmpină dificultăți în unul sau mai multe domenii funcționale, **13 (sau 31%) au un certificat de dizabilitate eliberat în Ucraina**. Toți au indicat că suferă de afecțiuni medicale grave. 8 respondenți au confirmat că acest certificat le-a permis accesul total sau parțial la serviciile medicale necesare în Republica Moldova. 5 respondenți au menționat că certificatul lor nu le-a acordat acces la serviciile medicale necesare, fără a oferi detalii concrete.

Distribuția respondenților care primesc asistență medicală în funcție de sursă și reședință

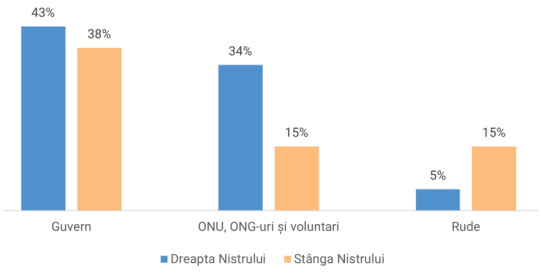

Graficul ilustrează faptul că refugiații intervievați din Ucraina au primit aproape în mod egal servicii medicale de stat, indiferent de locația lor. Cu toate acestea, există o distincție semnificativă între malul stâng și malul drept al râului Nistru. Pe malul stâng, respondenții s-au bazat mai frecvent pe asistența financiară din partea rudelor pentru îngrijiri medicale, în timp ce pe malul drept rata de primire a asistenței medicale din partea ONU, ONG-urilor sau voluntarilor a fost de peste două ori mai mare.

Aproximativ jumătate din refugiații ucraineni din Moldova intervievați (101 din 205) s-au înregistrat la un medic de familie. Aceasta include 49% dintre refugiații care locuiesc pe malul drept al Nistrului și 43% dintre refugiații care locuiesc pe malul stâng; prin urmare, ratele de înregistrare pe cele două maluri ale Nistrului sunt similare. Din cei 40 de refugiați care locuiesc pe malul stâng, 4 s-au înregistrat la un medic de familie de pe malul drept, iar 13 pe malul stâng. În timp ce majoritatea celor care s-au înregistrat la un medic de familie au statut de protecție temporară (66 de persoane), restul de 35 nu au acest statut juridic. Înregistrarea lor poate fi explicată prin următoarele motive: au un alt statut în Moldova (cum ar fi reședința în regiunea transnistreană, unde s-ar putea înregistra) sau s-au înregistrat în clinici private. De asemenea, este interesant că 42% dintre persoanele cu documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară nu s-au înregistrat la un medic de familie.

NEVOI URGENTE ȘI ACCES LA INFORMAȚII

91 de respondenți din 205 (sau 44%) au identificat nevoia lor cea **mai urgentă ca fiind asistența medicală, care cuprinde medicamente, diagnostice și intervenții chirurgicale.** 64% dintre acești respondenți au semnalat că au afecțiuni medicale grave. Aceste nevoi sunt deosebit de ridicate în rândul persoanelor cu dizabilități. Majoritatea respondenților au exprimat nevoia de a avea acces la asistență medicală primară (37%), urmați de asistența medicală secundară (23%), iar 15% au menționat nevoia de asistență medicală de urgență. Ar fi de remarcat că aceste nevoi au fost exprimate în proporții mai mari de refugiații care locuiesc pe malul drept al Nistrului. OHCHR va urmări să identifice posibilele motive pentru acest lucru.

8% dintre respondenți au identificat nevoia de **asistență în numerar,** împreună cu informații privind motivele întârzierii plăților. Unii dintre ei au menționat nevoia de bani pentru nevoile de iarnă, cum ar fi lemne de foc sau cărbune, precum și haine de iarnă. Aceste constatări pot sugera o nevoie continuă de a primi asistența în numerar pentru cei care beneficiază deja de aceasta.

9% dintre respondenți (atât femei, cât și bărbați) caută informații despre **oportunitățile de angajare.** 7% și-au exprimat nevoia de **informații cu privire la statutul lor juridic în Moldova.**
1% dintre respondenți trebuie să-și **reînnoiască documentele personale** lipsă sau pierdute.

- 69 %

- 62 %

- 25

În timpul interviurilor, refugiații din Ucraina au fost întrebați despre sursele lor preferate pentru a primi informații. 69% dintre respondenți, indiferent de gen, vârstă sau locație, preferă telefoanele ca sursă primară. În plus, 62% dintre refugiații intervievați optează pentru rețele sociale ca canal de informare preferat, 25% dintre respondenți menționând familia și prietenii ca a treia sursă preferată. Site-urile organizaționale, pe de altă parte, au fost selectate de doar 10% dintre respondenți, făcându-le cel mai puțin preferat canal în rândul refugiaților din Ucraina.

ACCESUL LA LOCURI DE MUNCĂ

79% (162 din 205) dintre refugiații din Ucraina intervievați nu sunt angajați în prezent în Moldova. 19% dintre respondenți lucrează activ în Moldova (9% formal și 10% informal), în timp ce 2% lucrează online pentru o altă țară. Printre cei care muncesc în Moldova sunt 19% dintre locuitorii de pe malul drept al Nistrului și 18% dintre locuitorii de pe malul stâng.
Dintre cei 162 de respondenți care nu sunt angajați în prezent, doar 19 caută în mod activ un loc de muncă, reprezentând 12% din refugiații intervievați din Ucraina care nu sunt angajați.
Analiza explicațiilor respondenților pentru faptul că nu caută un loc de muncă în Moldova relevă un peisaj complex al barierelor de participare pe piața muncii și ajută la o mai bună înțelegere a cauzelor:

⇒ **Îmbătrânire și dizabilități:** 40% sunt persoane în vârstă de 60 de ani și mai mult, cu o parte substanțială de 27 de persoane cu dizabilități. Acest lucru evidențiază provocările unice cu care se confruntă persoanele în vârstă, în special cele cu dizabilități, în accesarea oportunităților de angajare.

⇒ **Responsabilități de îngrijire:** 12% dintre respondenți, toate femei cu vârste cuprinse între 27 și 48 de ani, sunt îngrijitori primari pentru copii mici, evidențiind că responsabilitățile de îngrijire afectează participarea lor la piața muncii.

⇒ **Provocările de pe piața muncii:** 6% au încercat să găsească un loc de muncă anterior, dar s-au confruntat cu provocări, inclusiv lipsa oportunităților de angajare și barierele lingvistice, indicând problemele existente pe piața muncii care necesită atenție.

⇒ **Dizabilități în grupa de vârstă 18-59 de ani:** 3% dintre persoanele de vârstă activă (18-59 de ani) cu dizabilități se confruntă cu bariere la angajare, subliniind urgența punerii în aplicare a unor strategii incluzive de ocupare a forței de muncă.

Diversitatea în situația ocupării forței de muncă pe regiuni

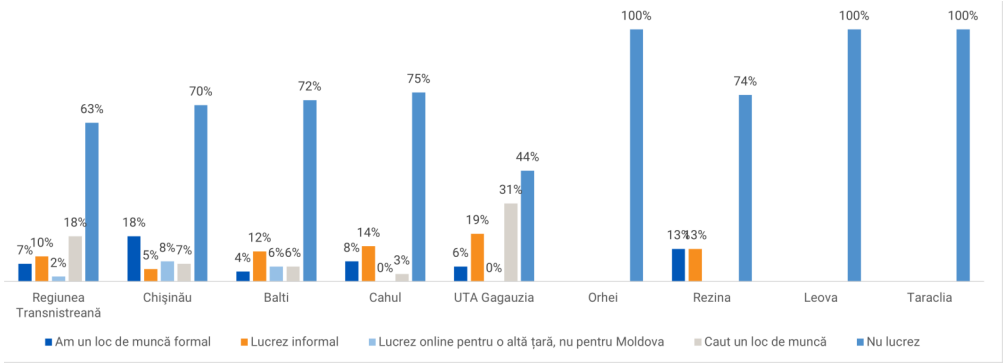

Graficul ilustrează că în Orhei, Leova și Taraclia niciunul dintre respondenți nu este angajat în prezent. În schimb, cel mai mare număr de respondenți angajați poate fi găsit în UTA Găgăuzia, Cahul și Chișinău.

PROTECȚIA TEMPORARĂ

Majoritatea respondenților (60%, 124 din 205) au solicitat protecție temporară în Moldova.
În termeni comparativi, femeile au solicita-o puțin mai mult decât bărbații. Datele arată că adulții tineri intervievați (18-29 de ani) au avut cea mai mare rată de solicitare, în timp ce grupa de vârstă 70-79 de ani a avut cea mai mică rată. Dintre refugiații cu dizabilități intervievați, 60% au solicitat protecție temporară. Există o diferență semnificativă în ratele de solicitare între malul drept (67%) și malul stâng (33%) al râului Nistru, indicând diferențe de solicitare în rândul refugiaților din Ucraina în funcție de locația lor în Moldova.
78% din refugiații intervievați care sunt în prezent angajați oficial în Moldova au solicitat protecție temporară.

91% dintre solicitanții intervievați (113 din 124) au primit documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară.

⇒ Datele arată că 92% dintre solicitanții de pe malul drept al Nistrului au primit documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară, față de 79% dintre solicitanții din stânga Nistrului.

⇒ Documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară a fost primit de 85% din respondenții care sunt angajați în prezent în Moldova.

⇒ 96% dintre solicitanții din rândul persoanelor cu dizabilități au primit un document de identitate al beneficiarului de protecție temporară.

Din cei 11 refugiați intervievați care au solicitat protecție temporară, **9 au completat cu succes formularul de înregistrare online** și își așteaptă în prezent programările la IGM. Între timp, **2 persoane au indicat că cererea lor a fost respinsă** din cauza dificultăților de documentare a reședinței în Moldova.

113 solicitanți (91%) nu au semnalat nicio dificultate în procesul de solicitare a protecției temporare și doar 11 solicitanți s-au confruntat cu provocări legate de dovada reședinței (6), completarea formularelor online (3) și documente de identitate (2).

81 de refugiați intervievați din Ucraina (40% din totalul intervievați) nu au solicitat protecție temporară. Există o diferență semnificativă în funcție de locul de reședință între cei care nu au depus cereri: 68% dintre cei de pe malul stâng, comparativ cu 33% dintre cei de pe malul drept.
Cu toate acestea**, 21 din 81 (26%) intenționează să solicite protecție temporară.** Respondenții care au ales să nu depună cereri până acum, dar care intenționează să o facă în viitor, au invocat următoarele motive principale: nu a fost o prioritate, nu au luat o decizie, nu au avut suficiente informații sau nu au deținut dovada reședinței, așa cum se cerea anterior prin regulamentele pentru depunerea cererilor.
36% dintre cei care nu au depus cereri (29 de persoane) nu intenționează să o facă, iar **38% dintre aceștia (31 de persoane) nu sunt siguri dacă vor depune sau nu o cerere.** Principalele motive sunt: nu știu cum să depună cererea, au solicitat un alt tip de reședință, nu văd niciun beneficiu.

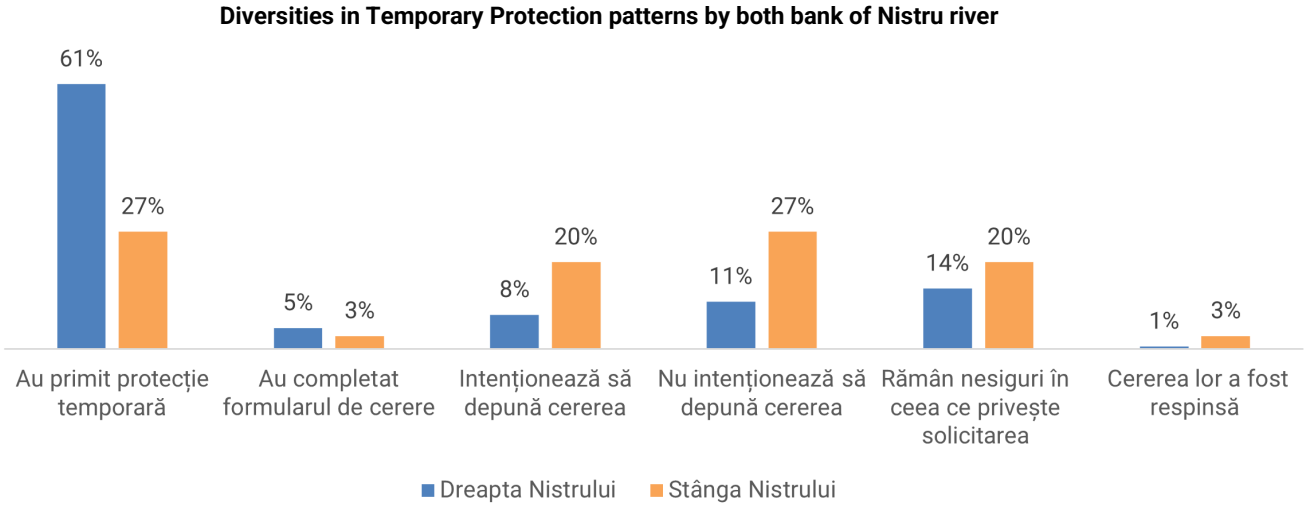

Graficul de mai sus evidențiază o diferență semnificativă în numărul refugiaților ucraineni intervievați care au primit documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară, cu o rată mai mare pe malul drept al Nistrului. Interesant este că la Chișinău și Bălți, pe malul drept, sunt rate mai mici de respondenți cu documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară comparativ cu UTA Găgăuzia, Orhei, Leova și Taraclia.

EDUCAȚIE

Dintre respondenții care au copii sau nepoți de vârstă școlară (69 din 205 persoane, reprezentând în principal grupa de vârstă 30-49 de ani), aproximativ **49% au declarat că copiii lor au fost înscriși în școlile din Moldova în primul lor an de aflare în Moldova.**

O analiză mai aprofundată a răspunsurilor arată că 80% dintre respondenții care locuiesc pe malul stâng și-au înscris copiii la școală la locul lor de reședință, în timp ce doar 44% dintre persoanele cu copii de pe malul drept au făcut acest lucru. Rata înaltă de înscriere la școală în stânga Nistrului poate fi atribuită disponibilității programului școlar și predării în limba rusă, care este un factor cheie care facilitează înscrierea. În schimb, pe malul drept al Nistrului, unde majoritatea programelor școlare și predarea sunt în limba română, limba poate fi o barieră în calea înscrierii elevilor. Deși există școli cu predare în limbile rusă și ucraineană, acestea ar putea să nu fie suficiente pentru a satisface nevoile populației de refugiați sau să nu fie accesibile tuturor copiilor refugiați (din întreaga țară).

Numărul de copii înscriși la școală **a crescut în al doilea an în Moldova**: **59% din respondenții cu copii de vârstă școlară și-au înscris copiii la școală**, iar dintre aceștia, 94% din înscrieri au fost copii deja înscriși în primul an. Această creștere poate fi explicată prin intrarea în vigoare a statutului juridic de protecție temporară. Ar fi de remarcat că 60% dintre respondenții ai căror copii erau deja înscriși la școală au primit documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară (65% pe malul drept și 50% pe malul stâng), ceea ce se poate explica prin regula conform căreia toți copiii de naționalitate ucraineană, indiferent de statutul de protecție temporară, sunt eligibili pentru înscrierea în școlile moldovenești.

Motivul principal pentru care copiii nu au fost înscriși în școlile din Moldova atât în primul, cât și în al doilea an, a fost preferința pentru învățarea online sau la distanță folosind programul școlar ucrainean – pentru aceasta s-au pronunțat 85% dintre respondenți.

Distribuția pe regiuni a respondenților cu copii de vârstă școlară și procesul de înscriere la școală

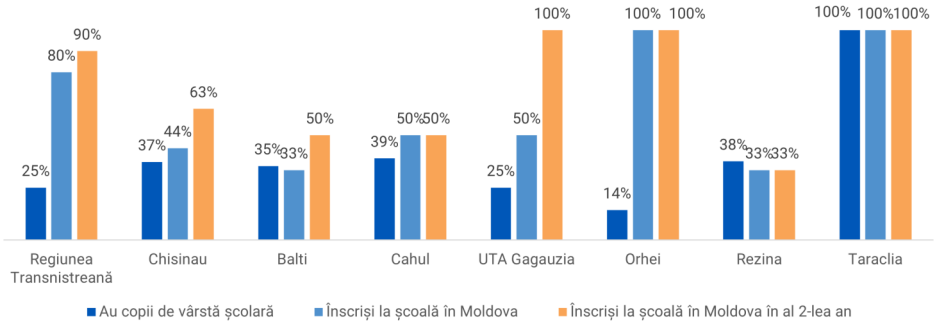

Graficul de mai jos ilustrează că cea mai mare rată de înscriere a fost raportată în regiunea transnistreană, din motivul explicat mai sus. Ratele de înscriere au înregistrat creșteri semnificative pe parcursul celui de-al doilea an școlar, mai ales în UTA Găgăuzia, precum și în Chișinău și Bălți.

INTENŢIILE

Dintre refugiații intervievați, **69% își exprimă intenția de a se întoarce în Ucraina în viitor**, în timp ce 13% nu doresc să se întoarcă, iar alți 18% rămân nesiguri cu privire la intențiile lor pentru viitor. 87 de persoane intervievate, dintre care majoritatea sunt femei, au vizitat ocazional sau frecvent Ucraina din motive personale (inclusiv pentru a obține medicamente sau pentru consultații medicale cu specialiști). Peste jumătate dintre acestea (61%) au primit statutul de protecție temporară în Moldova.

Intenția respondenților de a se întoarce în Ucraina în funcție de locul lor de reședință

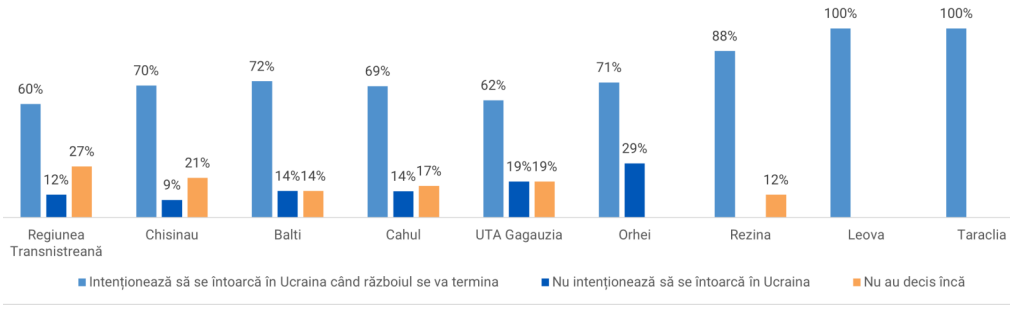

Graficul arată diferențe în intențiile de întoarcere în funcție de locul de reședință, însă OHCHR nu a pus întrebări suplimentare pentru a înțelege dacă există motive concrete pentru aceasta sau dacă, dimpotrivă, aceste diferențe nu au o semnificație deosebită. Ceea ce se poate observa însă este că 27% dintre cei care sunt angajați în Moldova (chiar dacă doar 14% dintre ei au un loc de muncă formal) nu intenționează să se întoarcă. OHCHR va continua să colecteze date despre acest aspect pentru a determina existența unei posibile corelații între deținerea unui loc de muncă oficial în Republica Moldova și intențiile de întoarcere.

COEZIUNEA SOCIALĂ

O analiză comparativă a datelor colectate atât în dreapta, cât și în stânga Nistrului, concentrându-se pe interacțiunile și relațiile dintre refugiați și localnici, a avut drept scop evaluarea nivelului de coeziune dintre refugiații din Ucraina și populația locală, oferind perspective valoroase asupra dinamicii integrării acestora. Analiza evidențiază diferențe clare și puncte comune în răspunsuri, care au fost clasificate în „Foarte bune", „Bune", „Neutre" și „Rele". În plus, respondenții au fost încurajați să ofere feedback suplimentar pentru a-și argumenta răspunsurile. Rezultatele sunt prezentate mai jos.

Percepțiile respondenților asupra calității relațiilor dintre refugiații din Ucraina și localnici

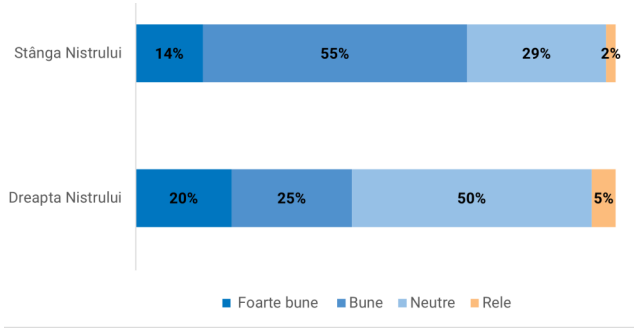

Dreapta Nistrului

⇒ **Gama variată de percepții:** În dreapta Nistrului, percepțiile sunt diferite. În timp ce unii respondenți susțin că relațiile sunt „Bune", alții le consideră „Neutre" sau „Rele". Acest lucru sugerează o gamă diversă de interacțiuni între refugiați și localnici.

⇒ **Diverse motive de conflict:** Unii respondenți au menționat conflicte inițiate chiar de refugiați, în timp ce alții au menționat neînțelegeri legate de războiul din Ucraina sau diferențele politice ca motive ale tensiunilor.

⇒ **Bariere lingvistice și neînțelegeri:** Barierele lingvistice și incapacitatea de a comunica eficient sunt citate ca provocări care contribuie la neînțelegerile dintre refugiații din Ucraina și localnici.

⇒ **Percepția impactului financiar:** Unii localnici consideră că refugiații primesc mai multă asistență financiară și resurse, ceea ce duce la resentimente și percepții negative. Acest aspect financiar este un factor cheie care contribuie la opiniile negative.

⇒ **Istorii pozitive ocazionale:** În ciuda conflictelor semnalate, există exemple de interacțiuni pozitive, unii respondenți menționând că refugiații și localnicii coexistă pașnic.

Stânga Nistrului

⇒ **Mai multă uniformitate în percepții:** În stânga Nistrului, răspunsul predominant este „Neutre", indicând faptul că relațiile refugiaților cu localnicii nu sunt adesea percepute nici ca fiind puternic pozitive, nici negative. Cu toate acestea, există și istorii pozitive împărtășite de respondenți.

⇒ **Percepții negative și abuz verbal:** Câțiva respondenți de pe malul stâng au menționat relații negative cu localnicii, inclusiv cazuri de abuz verbal. Termenul „Bandera" folosit în mod derogatoriu este un astfel de exemplu.

⇒ **Diviziunea culturală și politică:** Diferențele de opinii politice și medii culturale sunt factori care contribuie la neînțelegeri și conflicte ocazionale.

⇒ **Respect pentru refugiații din Ucraina:** Unii respondenți din regiunea transnistreană au remarcat că, din cauza istoriei conflictului local din regiune, refugiații din Ucraina sunt tratați cu respect.

⇒ **Probleme economice și lingvistice:** Similar cu malul drept, există mențiuni de preocupări legate de angajarea refugiaților și problemele lingvistice care contribuie la neînțelegeri și tensiuni sociale.

În general, relația dintre refugiații din Ucraina și localnicii din Moldova este multilaterală, fiind influențată de factori economici, culturali și politici. În timp ce unii respondenți au semnalat experiențe pozitive și relații bune, alții au remarcat tensiuni și percepții negative. Atitudinile și opiniile diferite din date arată complexitatea acestor relații, subliniind necesitatea dialogului deschis și înțelegerii între aceste două grupuri pentru a promova o mai bună integrare și cooperare între refugiații din Ucraina și societatea moldovenească.

DISCRIMINARE / ATITUDINE NEGATIVĂ PE BAZA CRITERIILOR DE PROTECȚIE

STATUTUL DE REFUGIAT

15% dintre refugiații intervievați au indicat că s-au confruntat cu atitudini negative din cauza statutului lor de refugiat.

⇒ Respondenții din stânga Nistrului au resimțit niveluri ușor mai ridicate de atitudine negativă (18%) în comparație cu refugiații intervievați din Ucraina care locuiesc pe malul drept al Nistrului (14%).

⇒ Atât femeile, cât și bărbații intervievați au indicat că se confruntă cu atitudini negative față de ei, fără prejudecăți de gen evidente în exprimarea mai multor negativități.

⇒ Etnia nu pare a fi un factor determinant puternic în aceste atitudini, deoarece respondenții de diferite etnii au semnalat perceperea atitudinilor negative.

⇒ Este esențial de menționat că motivele atitudinilor negative sunt diverse și includ comentarii despre limbă, asistență financiară și ostilitate generală. Unele răspunsuri sugerează că localnicii dau vina pe refugiați pentru înrăutățirea condițiilor lor de viață sau îi acuză că iau resurse.

⇒ Natura atitudinilor negative pe malul drept al Nistrului semnalate de refugiații intervievați din Ucraina înclină mai mult spre problemele lingvistice și legate de resurse, în timp ce pe malul stâng comportamentele conflictuale par mai frecvente

Fiind pe stradă, am avut un incident dureros când un grup de indivizi i-au acuzat cu voce tare pe ucraineni, inclusiv pe mine, că le-au luat resursele, folosind un limbaj ofensator. Când am răspuns, situația a escaladat și, șocant, unul dintre ei era un ofițer de poliție, motiv pentru care eu și nepotul meu a trebuit să părăsim teritoriul malului stâng timp de un an.

Femeie, 45 de ani, regiunea transnistreană

Copiii locali s-au implicat în confruntări fizice cu copiii mei, țipând agresiv la ei să se întoarcă în Ucraina.

Bărbat, 53 de ani, Chișinău

Localnicii ne-au vandalizat mașina, tăindu-i cauciucurile, totul pentru că avea o plăcuță de înmatriculare ucraineană.

Femeie, 32 de ani, Bălți

LIMBĂ

3% dintre respondenți s-au confruntat cu atitudini negative legate de limba lor.

⇒ Femeile au resimțit aceste atitudini puțin mai des decât bărbații.

⇒ În dreapta Nistrului, unii localnici au subliniat importanța integrării lingvistice, exprimând într-un mod negativ dorința ca refugiații să învețe limba locală (română).

⇒ În stânga Nistrului, refugiații au semnalat cazuri de insulte verbale și termeni peiorativi legați de limba lor (ucraineană), sugerând necesitatea unei mai mari toleranțe și incluziunii.

În timp ce vorbeam în limba rusă la piața locală, mi s-a spus: „Nu aș interacționa cu dvs. pentru că ați petrecut peste un an și jumătate aici și încă nu cunoașteți limba noastră locală”.

Femeie, 59 ani, Chișinău, persoană cu deficiențe de vedere

MONITORIZAREA REȚELELOR SOCIALE

Principalele constatări în urma monitorizării rețelelor sociale, diferitelor grupuri de socializare (Viber, TikTok, Telegram) legate de refugiații din Ucraina în septembrie 2023:

⇒ **Tensiuni economice:** Costurile ridicate de închiriere și preocupările legate de compensarea gazului contribuie la tensiuni și neîncredere între refugiați și comunitățile gazdă, unii localnici considerând refugiații responsabili.

⇒ **Xenofobie și discurs de ură:** Discursul online de incitare la ură care vizează refugiații din Ucraina reflectă xenofobia și poate dăuna bunăstării refugiaților și relațiilor dintre grupuri.

⇒ **Percepțiile privind sprijinul de stat:** Preocupările legate de sprijinul de stat pentru refugiați sugerează că localnicii se simt neglijați. Acest lucru poate duce la tensiuni sociale, necesitând comunicarea autorităților pentru a aborda concepțiile greșite.

⇒ **Bariere lingvistice:** Tensiunile apar din cauza diferențelor lingvistice din rețelele sociale, subliniind necesitatea integrării lingvistice pentru a spori coeziunea socială.

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului este recunoscător pentru sprijinul în facilitarea interviurilor către OCORC, Asociația „MOTIVATIE”, Keystone Moldova, ONG „Zdorovyi Gorod”, International Blue Crescent Relief and Development Foundation (IBC), Moldova For Peace.

Dacă aveți careva întrebări, vă rugăm să contactați Martina Gastaldello, ofițer pentru drepturile omului, OHCHR Moldova, martina.gastaldello@un.org

Opiniile exprimate în acest buletin informativ nu le reflectă neapărat pe cele ale Organizației Națiunilor Unite, ale funcționarilor săi sau ale statelor membre. Denumirile utilizate și prezentarea materialelor în acest buletin informativ nu implică exprimarea niciunei opinii din partea Secretariatului Organizației Națiunilor Unite cu privire la statutul juridic al vreunei țări, teritoriu, oraș sau zonă sau al autorităților sale sau cu privire la delimitarea frontierelor sau hotarelor sale.

Funded by European Union Humanitarian Aid

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului aduce recunoștință suportului financiar din partea Departamentului pentru ajutor umanitar al Comisiei Europene pentru elaborarea acestui buletin informativ.